ZAJĘCIA WYCHOWAWCZO-INTEGRACYJNE DLA NASTOLATKÓW

NA PODSTAWIE FILMU

Za Niebieskimi Drzwiami

dla klasy VI szkoły podstawowej
oraz klas I i II gimnazjum

ŁUKASZ BORSKI – KAPRYŚNY DZIECIAK CZY DOJRZAŁY NASTOLATEK

MATERIAŁY PODSTAWOWE

Wspólne oglądanie filmu „Za niebieskimi drzwiami" (reżyser – Mariusz Palej, 2016) na podstawie książki Marcina Szczygielskiego pod takim samym tytułem.

MATERIAŁY DODATKOWE

Lektura książki M. Szczygielskiego „Za niebieskimi drzwiami" (wydanie pierwsze 2010, Instytut Wydawniczy Latarnik).

PROWADZĄCY

Nauczyciel języka polskiego, wychowawca klasy, psycholog lub pedagog szkolny. Najlepiej, gdy zajęcia prowadzą razem dwie osoby.

CELE

- Integracja zespołu klasowego poprzez lepsze poznanie się osób, które w klasie nie mają ze sobą dobrego kontaktu, ponieważ nie znają się bliżej.
- Wspólne przedyskutowanie zawiłości procesu dojrzewania na przykładzie postaci Łukasza Borskiego – głównego bohatera filmu i książki.
- Autorefleksja nastolatków nad ich osobistym procesem dojrzewania.
- Nauka dyskusji w grupie, akceptacji dla odmienności poglądów.
- Trening zdolności wypowiadania się na szerszym forum i opanowania tremy w sytuacji ekspozycji społecznej.
- Rozwijanie umiejętności argumentowania i uzasadniania swojego zdania.

METODY PRACY GRUPOWEJ

- Zajęcia integrujące grupę.
- Dyskusja metodą debaty oksfordzkiej.

PRZYGOTOWANIA

Jeśli planowane jest omawianie książki „Za niebieskimi drzwiami" Mariusza Szczygielskiego jako lektury szkolnej, polecić dzieciom przeczytanie jej na około 2 tygodnie przed planowanym wyjściem do kina na film nakręcony na jej podstawie.

W dniu poprzedzającym wspólne wyjście do kina na film „Za niebieskimi drzwiami" uczniowie losują karteczki ze swoimi nazwiskami. Otrzymują zadanie dowiedzenia się czegoś nowego o wylosowanej osobie, podczas wycieczki do kina. Muszą to zrobić dyskretnie tak, aby obserwowany nie odgadł, kto go wylosował i obserwuje. Jednocześnie starają się odkryć kto usiłuje ich bliżej poznać.

MATERIAŁY DO ZAJĘĆ

- Duże kartki do notowania i przybory pisarskie (dwa zestawy, po jednym dla każdej z grup).
- Małe karteczki do notowanie po jednej dla każdej osoby i przybory do pisania.
- Przedmioty do losowania, pozwalające obiektywnie ustalić kolejność np. dwie kostki do gry (osoby wyrzucają kostki, pierwsza jest osoba, która wyrzuci wyższą cyfrę) albo litery z gry Scrabble w woreczku (uprzednio należy usunąć tzw. mydełka; losowanie poprzez wyjęcie jednej kostki z woreczka, kolejność zgodnie z następstwem liter w alfabecie).
- Dwa egzemplarze książki M. Szczygielskiego „Za niebieskimi drzwiami" (jeśli książka była zalecaną uczniom lekturą).

CZAS ZAJĘĆ

Planowany czas zajęć to 2 godziny lekcyjne łącznie. Najlepiej lekcja wychowawcza połączona z zajęciami z języka polskiego albo odrębnie 2 lekcje wychowawcze lub 2 z języka polskiego. Zalecane jest, żeby było to łącznie 1,5 godziny zegarowej bez przerwy w trakcie, co pozwoli kierować dynamiką grupową i nie przerywać zajęć przed zakończeniem procesu integracji. Ważne jest przed rozpoczęciem zajęć uprzedzenie uczniów, że będą to łączone lekcje bez przerwy w trakcie, aby wcześniej np. skorzystali z toalety, zjedli przekąski.

Zajęcia po obejrzeniu filmu*

SCENARIUSZ A

Uczniowie spontanicznie wypowiadają się jak odebrali głównego bohatera – Łukasza Borskiego. Próbują go scharakteryzować w różnych wymiarach – jako chłopca, syna, siostrzeńca, kolegę. Ważne, aby wypowiedzieli się wszyscy uczestnicy zajęć. Osoby, które nie zabiorą głosu są proszone przez nauczyciela o zaprezentowanie swojej opinii.

* alternatywne scenariusze w zależności od poziomu zaangażowania grupy i początkowej opinii na temat głównego bohatera filmu

Na podstawie wstępnych wypowiedzi uczniowie dzielą się na dwie grupy – ci którzy uważają, że:
a) był jeszcze głównie dzieckiem,
b) prezentował się jako nastolatek.

W tych grupach uczniowie przygotowują dodatkowe argumenty i przykłady potwierdzające ich odbiór tej postaci, notując je na dużej kartce. Jeśli książka, będąca podstawą filmu, była lekturą i większość osób w klasie ją czytała, grupy mogą korzystać z egzemplarzy, w celu wyszukania przykładów i cytatów. Następnie grupa wybiera lidera, który zaprezentuje wyniki jej pracy.

Uczniowie wracają na swoje miejsca, tak aby zatrzeć podział na grupy. Wytypowani liderzy prezentują podsumowanie pracy grupowej, w kolejności ustalonej losowaniem. Po ich wypowiedziach nauczyciel prosi, aby uczniowie ponownie zastanowili się czy według nich Łukasz Borski był dzieckiem, czy już nastolatkiem, i usiedli w dwu grupach adekwatnie do tych opinii. Wypowiadają się te osoby, które zmieniły swoje zdanie i obecnie przeszły do drugiej grupy. Mają za zadanie uzasadnić transformację swojego postrzegania tej osoby i ogólnie czasu dzieciństwa i okresu nastoletniego. Następnie klasa wraca do ławek i przechodzi do podsumowania (opisane poniżej). Jeżeli żadna z osób nie zmieniła swojego zdania, czyli te same osoby za pierwszym i za drugim razem zasiadły w tych samych podgrupach – klasa wraca do ławek i przechodzi do podsumowania (poniżej).

SCENARIUSZ B

Uczniowie spontanicznie wypowiadają się jak odebrali głównego bohatera – Łukasza Borskiego. Próbują go scharakteryzować w różnych wymiarach – jako chłopca, syna, siostrzeńca, kolegę. Ważne aby wypowiedzieli się wszyscy uczestnicy zajęć. Osoby, które nie zabiorą głosu są proszone przez nauczyciela o zaprezentowanie swojej opinii.

Jeżeli dzieci będą miały problem z charakterystyką bohatera filmu lub opór przed wyrażeniem swojego zdania, nauczyciel podaje przykłady zachowań Łukasza, prosząc uczniów o opinię lub głosowanie, czy to zachowanie bardziej pasuje do dziecka czy do nastolatka.

Przykłady zachowań głównego bohatera – Łukasza Borskiego (prezentowane w kolejności zgodnie ze scenariuszem filmu, a nie z uwagi na ich doniosłość):

- uporczywie budzi swoją mamę mimo, że ona jest zmęczona i potrzebuje więcej snu;
- po wyjściu ze szpitala, zanim pojedzie do domu sąsiadki, chce odwiedzić mamę i potem systematycznie dzwoni do szpitala pytając o jej stan;
- wsiada do taksówki mimo, że widok auta przypomniał mu doznany wypadek;
- wyzywa chłopca – Pchełkę, który jest otyły (nazywa go Wielorybem);
- nie rozumie swojej sytuacji finansowej (utraty mieszkania na rzecz banku, który kredytował jego zakup, a mama nie mogła płacić rat) i ciotkę posądza o działania na jego szkodę, a nawet kradzież;
- sprawia przykrość ciotce Agacie wykrzykując, że ona jest złodziejką, nienawidzi jej, nie chce u niej mieszkać;
- zamyka się w swoim pokoju nie chcąc porozmawiać z ciotką i wyjaśnić sytuacji, czym wprawia ją w zaniepokojenie i doprowadza do złości;

- chce dowiedzieć się czegoś o swoim ojcu i rozwiązać zagadkę jego nieobecności;
- prosi o pomoc grupę dzieci (Monikę, Pchełkę i Zgryza), mimo, że był z nimi w konflikcie, zwłaszcza z Pchełką;
- wraca z kolegami do świata za niebieskimi drzwiami po to, żeby rozprawić się z Krwawcem, uratować ciotkę Agatę i cały świat;
- rozwiązuje zagadkę funkcjonowania świata za niebieskimi drzwiami, roli Krwawca i znaczenia białych nici.

Dalszy ciąg zajęć zgodnie z zasadami debaty oksfordzkiej jak w scenariuszu A.

SCENARIUSZ C

Uczniowie spontanicznie wypowiadają się jak odebrali głównego bohatera – Łukasza Borskiego. Próbują go scharakteryzować w różnych wymiarach – jako chłopca, syna, siostrzeńca, kolegę. Ważne aby wypowiedzieli się wszyscy uczestnicy zajęć. Osoby, które nie zabiorą głosu są proszone przez nauczyciela o zaprezentowanie swojej opinii.

Jeżeli wypowiedzi uczniów będą spójne, czyli wszyscy zgodzą się, że był on jeszcze dzieckiem lub będą skłonni widzieć w nim nastolatka, nauczyciel proponuje podział na dwie grupy. Zespoły pracują odrębnie nad argumentami potwierdzającymi, że był dzieckiem lub nastolatkiem (w zależności od wskazania grupy), oraz – druga grupa – przytacza dowody, że nie był nastolatkiem lub dzieckiem. Potem każda grupa wyłania lidera, który przedstawia ich argumenty (tak jak w scenariuszu A). Po tej prezentacji nauczyciel pyta czy ktoś zmienił opinię na temat bohatera filmu pod wpływem przytaczanych tu argumentów i prosi te osoby o wypowiedź i uzasadnienie.

PODSUMOWANIE

jednolite dla wszystkich wersji A, B i C

a) Spontaniczne wypowiedzi:

- czego nowego dowiedzieli się o bohaterze filmu – Łukaszu Borskim w trakcie tych zajęć grupowych i dyskusji?
- jak to wpłynęło na ich postrzeganie czasu dzieciństwa i okresu nastoletniego?
- co poprzez film i wspólną jego analizę odkryli we własnym procesie dojrzewania z dziecka w nastolatka?

b) Czego dowiedzieli się o innych osobach ze swojej klasy w trakcie obserwacji wylosowanej osoby podczas wyjścia do kina? Uczniowie na karteczkach piszą imię i nazwisko osoby, która według nich obserwowała ich podczas wycieczki do kina. Nie ujawniają tego co napisali, a karteczki kładą przed sobą na ławkach odwracając je tak, aby nie było widać co napisali. Następnie w kolejności siedzenia w ławkach lub zgodnie z listą obecności, wypowiadają się mówiąc kogo obserwowali i czego nowego dowiedzieli się o tej osobie. Następnie osoba, która była omawiana mówi, czy odkryła, że była rozpoznawana przez tę osobę, czy podejrzewała o to kogoś innego. Nauczyciel sprawdza, czyje nazwisko zapisała ona na karteczce. Jeśli wskazanie na karteczce zgadza się z tym, kto faktycznie ją obserwował, prowadzący potwierdza to i odkrywa kartkę. Natomiast jeśli zapisano inne nazwisko, nie jest ono ujawniane a kartka pozostaje zasłonięta, żeby nie ułatwiać zadania kolejnym osobom.

POLSAT

MÓWI SERWIS DYSTRYBUCJA